

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาคูประถมศึกษา

A Study of Needs Assessment for the Development of Elementary Student Teachers

พัชรา พัยคณา¹, อรรนิภา ไทยแท้ พันธุ์สมุทร², ธาชินี ศิวะศิลป์ชัย³ และศัสยมน สังเว⁴

Phatchara Phayakka¹, Onnipa Thaitae Pansamut², Thachinee Siwasilchai³

and Satsayamon Sangway⁴

Received: 2 February 2026 Revised: 18 February 2026 Accepted: 20 February 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาคูสาขาวิชาการประถมศึกษาเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ผลการวิจัยพบว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาคูประถมศึกษา ด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน (M = 4.85, SD = 0.36) รองลงมา ได้แก่ ด้านการผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยี (M = 4.79, SD = 0.40) ด้านการวัดและประเมินผล (M = 4.75, SD = 0.43) ด้านการเตรียมความพร้อมสู่ความเป็นครูมืออาชีพ (M = 4.71, SD = 0.46) และด้านที่มีความจำเป็นในการพัฒนาต่ำสุด ได้แก่ ด้านปัจจัยส่งเสริมคุณภาพนักศึกษาวิชาชีพครูประถมศึกษา (M = 4.67, SD = 0.47)

¹ สำนักศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์; School of Education, Walailak University

Email : phatchara.ph@mail.wu.ac.th

² สำนักศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์; School of Education, Walailak University

Email : onnipa.pa@wu.ac.th

³ สำนักศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์; School of Education, Walailak University

Email : thachinee67@gmail.com

⁴ สำนักศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์; School of Education, Walailak University

Email : n.satsayamon@gmail.com

คำสำคัญ (Keywords): ความต้องการจำเป็น การพัฒนานักศึกษาคูครู นักศึกษาคูประถมศึกษา
ครูประถมศึกษา สมรรถนะครู

Abstract

The objective of this research was to study the needs for the development of elementary student teachers. This is quantitative research. The sample consisted of 70 participants. The research instrument used was a questionnaire; data was collected using questionnaires. The data were analyzed using percentage, mean (M), standard deviation (SD), and descriptive statistics.

The results revealed that the highest need for development was in the area of instructional management (M = 4.85, SD = 0.36), followed by the production and application of instructional media and technology (M = 4.79, SD = 0.40), assessment and evaluation (M = 4.75, SD = 0.43), professional preparation (M = 4.71, SD = 0.46), and lastly, supporting factors for enhancing the quality of student teachers (M = 4.67, SD = 0.47), which was found to be the lowest in priority.

Keywords: Needs Assessment, Student Teacher Development, Elementary Student Teachers, Elementary Teachers, Teacher competencies

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันการศึกษาไทยเผชิญกับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากสภาพสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ปัญหาหลักๆ ยังรวมถึง คุณภาพการศึกษา ความเท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ และความสามารถของครู ในการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งผลให้ระบบการผลิตและพัฒนาครูโดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ต้องปรับตัวอย่างเร่งด่วนเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมและมาตรฐานวิชาชีพครู

ในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาเน้นเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทักษะพื้นฐานทั้งด้านวิชาการ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ดังนั้น “ครู” จึงถือเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และประเทศ จากการศึกษาพบว่าในปัจจุบันมีการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนและการจัดการหลักสูตร เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตมาอย่างต่อเนื่อง โดยรูปแบบการศึกษาที่ปรับใหม่นี้เป็นการมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บัณฑิตให้มากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เป็นการจัดการหลักสูตรที่เน้นให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริงในสภาพแวดล้อมจริง อย่างไรก็ตามรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา พบว่า นักศึกษาครูที่จบการศึกษาใหม่ยังขาดความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนรู้ การบูรณาการเทคโนโลยีในชั้นเรียน การใช้สื่อและการวัดผลอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนขนาดเล็กและชนบทซึ่งมีทรัพยากรจำกัด ปัญหาดังกล่าวไม่เพียงเป็นผลจากหลักสูตรหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ไม่ครอบคลุม แต่ยังสะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษาในเชิงระบบ (TDRI, 2560) ในระดับท้องถิ่น โรงเรียนประถมศึกษาจำนวนมากยังขาดบุคลากรที่มีสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองผู้เรียนที่หลากหลาย ขาดแนวทางในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ รวมถึงมีข้อจำกัดในการประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม ส่งผลต่อความพร้อมของนักเรียนในการเข้าสู่ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น (UNESCO, 2018) เมื่อพิจารณาถึงระดับสถานศึกษา พบว่า ครูพี่เลี้ยงและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาหลายแห่งมีข้อกังวลเกี่ยวกับศักยภาพของนักศึกษาครูในการจัดการเรียนรู้จริง โดยเฉพาะการใช้สื่อใหม่ ๆ การวางแผนบทเรียนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง และการประเมินแบบ Authentic Assessment ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อครูยุคใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) จากปัญหาในทุกระดับดังกล่าว การศึกษาความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เพื่อพัฒนา นักศึกษาครูประถมศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่สามารถชี้ให้เห็นช่องว่างระหว่างสภาพจริงกับสภาพที่ควรจะเป็นและนำไปสู่การออกแบบหลักสูตร การจัดฝึกอบรม หรือแนวทางเสริมศักยภาพที่สอดคล้องกับบริบทได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยครั้งนี้ จึงมีเป้าหมายเพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการประถมศึกษาใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียม

ความพร้อมสู่ความเป็นครูมืออาชีพ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยี ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยส่งเสริมคุณภาพนักศึกษาวิชาชีพครูประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาครูสาขาวิชาการประถมศึกษาในประเด็นสำคัญที่ควรเร่งพัฒนา และได้มาซึ่งข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนนำไปออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักศึกษาครู สาขาวิชาการประถมศึกษาสามารถเตรียมความพร้อมอย่างรอบด้านก่อนก้าวสู่บทบาทครูมืออาชีพในโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาครูสาขาวิชาการประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย นักวิชาการทางการศึกษา อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการประถมศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา ครูประถมศึกษา และนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักวิชาการทางการศึกษา จำนวน 5 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการประถมศึกษา จำนวน 5 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 5 คน ครูประถมศึกษา จำนวน 5 คน และนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา จำนวน 50 คน รวมทั้งสิ้น 70 คน โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาครู สาขาวิชาการประถมศึกษาโดยผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นและสร้างแบบสอบถามปลายเปิดผ่านการหาคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาครู สาขาวิชาการประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับประเด็นของความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาครู สาขาวิชาการประถมศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักวิชาการทางการศึกษา อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการประถมศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา ครูประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาครูประถมศึกษา ด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($M = 4.85$, $SD = 0.36$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยี ($M = 4.79$, $SD = 0.40$) ด้านการวัดและประเมินผล ($M = 4.75$, $SD = 0.43$) ด้านการเตรียมความพร้อมสู่ความเป็นครูมืออาชีพ ($M = 4.71$, $SD = 0.46$) และด้านที่มีความจำเป็นในการพัฒนาต่ำสุด ได้แก่ ด้านปัจจัยส่งเสริมคุณภาพ นักศึกษาวิชาชีพครูประถมศึกษา ($M = 4.67$, $SD = 0.47$) โดยมีรายละเอียดผลการวิจัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางสรุปผลการวิจัยความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาครูประถมศึกษา

ที่	ประเด็นคำถาม	N	M	SD	ระดับ
1. ท่านคิดว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาครูด้านการพัฒนานักศึกษาครูประถมศึกษาสู่การเป็นครูประถมศึกษามีอาชีพมีอะไรบ้าง					
1.1	คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และคิดอย่างสร้างสรรค์	70	4.71	0.46	มากที่สุด
1.2	มีจรรยาบรรณวิชาชีพและความรับผิดชอบต่อผู้เรียน	70	4.73	0.45	มากที่สุด
1.3	พร้อมเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	70	4.70	0.46	มากที่สุด
1.4	มีทักษะการสื่อสารที่ดี และสามารถสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับนักเรียน	70	4.71	0.46	มากที่สุด
รวม		70	4.71	0.46	มากที่สุด

ที่	ประเด็นคำถาม	N	M	SD	ระดับ
2. ท่านคิดว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนมีอะไรบ้าง					
2.1	ทักษะในการจัดการเรียนรู้	70	4.87	0.34	มากที่สุด
2.2	การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้	70	4.86	0.35	มากที่สุด
2.3	ความแม่นยำของเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	70	4.84	0.37	มากที่สุด
2.4	การจัดการชั้นเรียน	70	4.84	0.37	มากที่สุด
รวม		70	4.85	0.36	มากที่สุด
3. ท่านคิดว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาด้านการผลิตและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอนมีอะไรบ้าง					
3.1	ทักษะด้านการออกแบบสื่อการเรียนรู้	70	4.80	0.40	มากที่สุด
3.2	ความทันสมัยของสื่อ	70	4.77	0.42	มากที่สุด
3.3	ความแตกต่างของผู้เรียน	70	4.79	0.41	มากที่สุด
3.4	ทักษะในการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสื่อและการจัดการเรียนการสอน	70	4.81	0.39	มากที่สุด
รวม		70	4.79	0.40	มากที่สุด
4. ท่านคิดว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนมีอะไรบ้าง					
4.1	สามารถสร้างแบบทดสอบที่วัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้	70	4.74	0.44	มากที่สุด
4.2	ทักษะการออกข้อสอบที่สามารถวัดและประเมินผลผู้เรียนได้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้	70	4.76	0.43	มากที่สุด
4.3	การใช้เกณฑ์ในการประเมินผล ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน	70	4.76	0.43	มากที่สุด
4.4	ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิดทางการวัดและประเมินผล	70	4.74	0.44	มากที่สุด
รวม		70	4.75	0.43	มากที่สุด
5. ท่านคิดว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาด้านปัจจัยหรือสิ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักศึกษาระดับประถมศึกษา มีอะไรบ้าง					
5.1	ทักษะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	70	4.67	0.47	มากที่สุด

ที่	ประเด็นคำถาม	N	M	SD	ระดับ
5.2	ทักษะการผลิตสื่อการสอน	70	4.69	0.47	มากที่สุด
5.3	ทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล	70	4.66	0.48	มากที่สุด
5.4	บทบาทของผู้ปกครอง	70	4.67	0.47	มากที่สุด
รวม		70	4.67	0.47	มากที่สุด
รวมทั้ง 5 ด้าน		70	4.76	0.14	มากที่สุด

อภิปรายผล (Research Discussion)

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาคูประถมศึกษามีลำดับความสำคัญแตกต่างกัน โดยด้านที่มีความจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมา คือ ด้านการผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ในขณะที่ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการเตรียมความพร้อมสู่ความเป็นครูมืออาชีพอยู่ในระดับความจำเป็นปานกลาง และด้านปัจจัยส่งเสริมคุณภาพนักศึกษาวิชาชีพครูมีความจำเป็นต่ำที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อทักษะการปฏิบัติงานจริงในชั้นเรียนเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะทักษะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงวัยที่ต้องอาศัยความเข้าใจเชิงพัฒนาการและความชำนาญเฉพาะทางของครูเป็นอย่างมาก

ผลการวิจัยที่พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นความต้องการจำเป็นที่อยู่ในระดับสูงสุดสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักวิชาการ และอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการประถมศึกษา ที่เห็นตรงกันว่าครูประถมศึกษาควรมีความชำนาญด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นพื้นฐานสำคัญ เนื่องจากระดับประถมศึกษาเป็นช่วงของการวางรากฐานด้านสติปัญญา พฤติกรรม อารมณ์ และทักษะทางสังคมของผู้เรียน นักเรียนในช่วงวัยนี้ยังอยู่ในระยะพัฒนาทักษะพื้นฐาน เช่น การอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ครูจึงไม่สามารถทำหน้าที่เพียงถ่ายทอดเนื้อหาได้เท่านั้น แต่ต้องมีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความมั่นใจและความใฝ่รู้ของผู้เรียน

ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce & Weil (2004) ที่เสนอว่าครูควรมีความสามารถในการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย เพื่อรองรับลักษณะผู้เรียน

ที่แตกต่างกัน รวมทั้งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Learning) และการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี ในปัจจุบัน การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาจึงต้องปรับให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ด้านการผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้เป็นความต้องการจำเป็นในลำดับถัดมา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มที่เห็นว่า เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยเฉพาะในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของผู้เรียน การนำสื่อเทคโนโลยี เช่น สื่อมัลติมีเดีย เกมการเรียนรู้ หรือแอปพลิเคชันทางการศึกษา มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สามารถช่วยอธิบายเนื้อหาที่เป็นนามธรรมให้เข้าใจง่ายขึ้น เพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคล (Personalized Learning)

ผลการวิจัยในประเด็นนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Trilling & Fadel (2009) ที่เน้นว่า ครุในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ และเชื่อมโยงผู้เรียนกับแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การพัฒนานักศึกษาคูให้มีทักษะในการผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีจึงเป็นการเตรียมความพร้อมสู่บทบาทของครูมืออาชีพที่สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างทันสมัยและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศ

ในขณะที่ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการเตรียมความพร้อมสู่ความเป็นครูมืออาชีพ พบว่า อยู่ในระดับความจำเป็นปานกลาง ผลการวิจัยในประเด็นนี้อาจสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างความรู้เชิงทฤษฎีที่นักศึกษาครูได้รับในห้องเรียนกับทักษะการนำไปใช้จริงในบริบทของสถานศึกษา แม้ว่าความต้องการจำเป็นจะอยู่ในระดับปานกลาง แต่การวัดและประเมินผลถือเป็นกระบวนการสำคัญที่มีบทบาทอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาที่การประเมินไม่ได้มุ่งเน้นเพียงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ แต่ยังรวมถึงการประเมินพัฒนาการด้านทักษะชีวิต คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะของผู้เรียน การพัฒนานักศึกษาคูให้สามารถใช้การวัดและประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning) และการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Assessment as Learning) จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการสนับสนุนการเรียนรู้เชิงรุกและการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

สำหรับด้านปัจจัยส่งเสริมคุณภาพนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งได้รับค่าความจำเป็นต่ำที่สุด อาจสะท้อนมุมมองของผู้ให้ข้อมูลที่ให้ความสำคัญกับทักษะการปฏิบัติงานโดยตรงมากกว่าปัจจัยด้านทัศนคติหรือแรงจูงใจภายใน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในเชิงการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างยั่งยืน ปัจจัยด้านทัศนคติ ความรักในอาชีพ และแรงจูงใจภายในยังคงมีบทบาทสำคัญต่อความมุ่งมั่นในการประกอบวิชาชีพครูในระยะยาว ผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Ryan & Deci (2000) ที่เสนอว่า แรงจูงใจภายในเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ช่วยให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ความผูกพัน และความต่อเนื่องในการเรียนรู้และการทำงาน โดยเฉพาะในวิชาชีพครูซึ่งต้องอาศัยความเสียสละและความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

องค์ความรู้ที่สำคัญจากผลการวิจัย คือ การพัฒนานักศึกษาคู ประถมศึกษา ควรให้ความสำคัญกับ “สมรรถนะเชิงปฏิบัติในชั้นเรียน” เป็นลำดับแรก โดยเฉพาะความสามารถในการออกแบบและจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งต้องอาศัยความรู้ด้านพัฒนาการเด็ก ควบคู่กับทักษะการจัดการชั้นเรียน การใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายและการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า เทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา โดยนักศึกษาคูควรได้รับการพัฒนาให้สามารถผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและโรงเรียน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

ผลการวิจัยได้สะท้อนองค์ความรู้เชิงมุมมองว่า ปัจจัยด้านทัศนคติ แรงจูงใจภายใน และคุณลักษณะทางวิชาชีพ แม้จะถูกประเมินว่ามีความจำเป็นต่ำกว่าสมรรถนะด้านทักษะ แต่ยังคงเป็นฐานสำคัญของความยั่งยืนในวิชาชีพครู การพัฒนานักศึกษาคูจึงควรดำเนินควบคู่กันทั้งด้านทักษะเชิงปฏิบัติและด้านคุณลักษณะภายใน เพื่อเสริมสร้างครูประถมศึกษามีคุณภาพ และสามารถพัฒนาการศึกษาไทยได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการทำผลการวิจัยไปใช้

1. พัฒนาหลักสูตรฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้เน้นการบูรณาการทักษะหลัก และควรรออกแบบกิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่เสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ การวัด และประเมินผล ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์จริง ในโรงเรียนประถมศึกษา
2. ควรมีการปรับปรุงรายวิชาให้ครอบคลุมแนวปฏิบัติที่ใช้ได้จริงในห้องเรียน และเน้นการลงมือปฏิบัติ (Hands-on learning) ส่งเสริมการสร้างเจตคติที่ดีและแรงจูงใจภายใน ในระหว่างการเรียนรู้ แม้ว่าทัศนคติและแรงจูงใจภายในจะได้รับคะแนนความจำเป็นต่ำ แต่ควร ส่งเสริมควบคู่กันไปกับกิจกรรมสะท้อนตนเอง การเสวนาวิชาชีพ และการแนะแนวทางจิตวิญญาณ ความเป็นครู
3. ควรใช้ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการออกแบบแผนพัฒนานักศึกษาครูที่เน้นทั้ง ทักษะและคุณลักษณะอาจพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณภาพนักศึกษาครูตามตัวชี้วัดที่ครอบคลุมทักษะ ปฏิบัติกับปัจจัยด้านจิตพิสัยร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนานักศึกษาครู สาขาวิชาอื่นๆ โดย ขยายกลุ่มตัวอย่างให้กว้างขึ้น เนื่องจากงานวิจัยนี้อาจจำกัดขอบเขตการศึกษาในบางกลุ่มหรือบริบท ที่จำกัด การขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังมหาวิทยาลัยและโรงเรียนในพื้นที่ต่าง ๆ รวมถึงกลุ่มนักศึกษาครู ที่มีความหลากหลายจะช่วยเพิ่มความหลากหลายของข้อมูลและความสามารถในการสรุปผล ที่สามารถนำไปใช้ในระดับประเทศ
2. ควรมีการศึกษาผลกระทบระยะยาวของการพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผล ในนักศึกษาครู เพื่อตรวจสอบว่าผลที่ได้จากการเรียนรู้และการฝึกทักษะนี้มีผลต่อการปฏิบัติงานจริง ในอาชีพครูหรือไม่ในระยะยาว
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักศึกษาครูที่ได้รับการพัฒนาในทักษะต่าง ๆ เช่น การใช้เทคโนโลยีในการสอน การวัดและประเมินผล และการพัฒนาเจตคติหรือแรงจูงใจภายใน เพื่อหาความสัมพันธ์และข้อแตกต่างที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการฝึกอบรม
4. ควรใช้วิธีการวิจัยที่หลากหลาย เช่น การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ควบคู่กัน จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและ

สามารถวิเคราะห์ผลในเชิงลึกได้มากยิ่งขึ้น และควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงปัจจัยภายนอก เช่น สภาพแวดล้อมทางการศึกษาของโรงเรียน สถานการณ์ทางสังคมและเศรษฐกิจ หรือความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและโรงเรียนที่มีผลต่อการพัฒนานักศึกษาคู

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545**. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **รายงานการประเมินสถานภาพและแนวโน้มการศึกษาในอนาคตของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศึกษาไทย.
- Joyce, B and Weil, M. (2004). **Model of teaching (7 th ed.)**. U.S.A.: Pearson.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). **Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions**. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54–67.
- Thailand Development Research Institute (TDRI). (2560). **ปัญหาและแนวทางการแก้ไข ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: ทีดีอาร์ไอ.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). **21st century skills: Learning for life in our times**. Jossey-Bass.
- UNESCO. (2018). **Teaching Policies and Practices in Thailand: Challenges and Recommendations**. Bangkok: UNESCO Bangkok.